

Vantaan Luontosanomamat

SYYSKUU 2025

Tällä hetkellä luonnossa

Ulkona on syksyn tuntua! Aamut ovat olleet jo viileämpiä, vaikka päivisin auringon paistaessa voi olla vielä lämmintä. Olemme saaneet nauttia heinäkuun kuivien helteiden jälkeen myös vesisateista.

Loppukesän ja alkusyksyn kosteudesta nauttivat erityisesti **sienet**, joita voi nyt löytää metsästä. **Syksy onkin sienten aikaa**, sillä ne tarvitsevat runsaasti vettä, mutta myös lämpöä kasvaakseen.

Mitä sienet ovat?

Sienet ovat eläviä olentoja, jotka eivät ole kasveja tai eläimiä. Niillä ei ole lehtiä tai kukkaa, kuten kasveilla. Ne eivät myöskään liiku, kuten eläimet. Sienet elävät usein metsässä ja kasvavat enimmäkseen maan alla tai lahoavan puun sisällä **sienirihmastona**. Näkyvä sieni, joka kasvaa maasta tai lahupuusta onkin sen **itiöemä**, jonka avulla se lisääntyy.

Itiöemä

Sienirihmasto

Sienet ovat tärkeitä

- 1 Sienet auttavat hajottamaan kuolleita kasveja, kuten oksia ja lehtiä sekä kuolleita eläimiä. Sienet ikään kuin "syövät" niitä ja muuttavat ne mullaksi. Ilman sieniä ja muita lahottajia, metsään kertyisi paljon kuolleita kasveja ja eläimiä eikä maaperä saisi ravinteita, joista kasvien on hyvä kasvaa.
- 2 Sienistä osa kelpaa meille ihmisille ja muille eläimille ruoaksi. Sieniä kerätessä pitää kuitenkin tunnistaa **turvalliset ruokasienet**, sillä osa sienistä on hyvin myrkyllisiä.
- 3 Sienistä saadaan myös lääkkeitä, kuten antibiootteja.

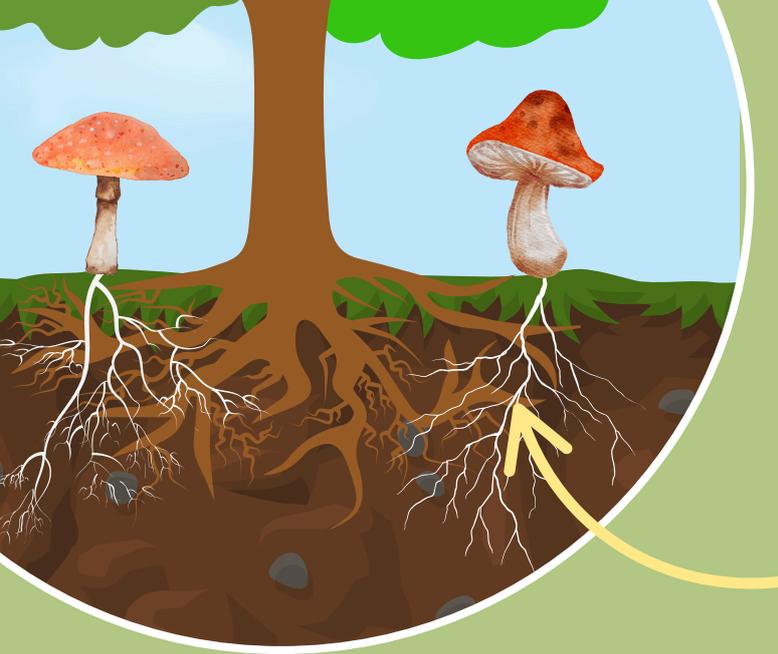

Kiehtovat käävät!

Käävät ovat sieniä, jotka kasvavat puissa. Kuolleissa lahopuissa käävät ovat tärkeitä, sillä ne hajottavat niitä.

Käävät tarjoavat myös kotipaikkoja ja ruokaa ötököille. Kuvassa lukki on hakeutunut käävän alapuolelle suojaan.

Sienten ja kasvien yhteistyö

Sienet ja kasvit tekevät monesti yhteistyötä!

Esimerkiksi melkein jokaisella puulla on sienikaveri, jolle puu antaa sen yhteyttämällä tuottamaa sokeria. Vastapalveluksena sieni antaa puulle vettä ja ravinteita, joita sieni tehokkaasti kerää maasta. Näiden aineiden vaihto tapahtuu maan alla puun juurien ja sienirihmaston välillä.

Jäkälät ovat puoliksi sieniä!

Maassa ja puiden tai kivien päällä kasvaa kuivan tuntuisia ja usein harmaan värisiä jäkäläiä. Ne voivat mennä välillä sammaleiden kanssa sekaisin. Mutta toisin kuin sammalet, jäkälät eivät ole vain kasveja.

Jäkälät ovat kuin tiimi, joka koostuu kahdesta eri osasta: **sienestä ja levästä** (kasvi osa).

- Sieni osa antaa jäkälälle ulkomuodon ja suojaa
- Levä osa tekee ruokaa auringonvalosta eli yhteyttää

Yhdessä ne elävät niin, että molemmat hyötyvät. Tätä kutsutaan yhteiseloksi eli symbioosiksi.

Sieni

Levä

Jäkälä

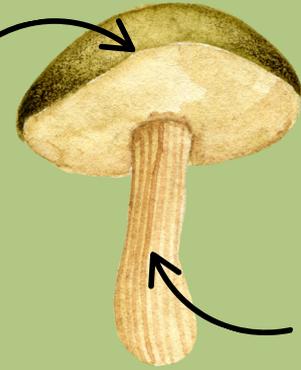
Syksyisiä tehtäviä kouluun ja kotiin!

Sienitutkimus

Tarvitset: Puhelimen kamera tai peili ja suurennuslasi (ei pakollisia)

Lähde ulos metsään etsimään ja tutkimaan sieniä! Voit ottaa erinäköisistä sienistä myös kuvia. Katso myös puhelimen kameran tai peilin avulla miltä sieni näyttää sen lakin alta! Hahmotatko sienien eri osat, kuten lakin, jalan tai heltat?

Lakki

Jalka

Heltat,
pillit,
poimut
tai piikit
(lakin alla)

Suunnittele oma sieni!

Tarvitset: Paperia ja kyniä.

Piirrä ja väritä oma sienesi ja anna sille nimi!
Pohdi myös seuraavia kysymyksiä:

- Minkä kokoinen sienesi on?
- Onko sienesi myrkyllinen?
- Missä sienesi kasvaa parhaiten?
- Syökö jokin eläin sientäsi?
- Asuuko joku eläin sienessäsi?

Tunnista sienet

Yhdistä oikean sienen nimi ja kuvaus oikeaan sienikuvaan.
Oikeat vastaukset löydät sivun alareunasta.

a

Kanttarelli - tämä on kirkkaan keltainen sieni, joka on todella herkullisen makuinen.

b

Tatti - tämä on iso ja muhkea sieni, jonka jalka on paksu ja tukeva. Tatit ovat erittäin hyviä ruokasieniä!

c

Haperot - niiden lakit murenevät helposti ja lakkeja on eri värisiä, mutta jalat ovat usein valkoisia.

d

Suppilovahvero - tällä sienellä on nimensä mukaan suppilomainen lakki. Ne ovat pieniä ja maistuvat hyvältä.

e

Käävät - Puun rungossa, kannoissa tai lahossa puussa kasvavia lahottaja-sieniä.

f

Valkokärpässi - tämä sieni on kaunis ja kokonaan valkoinen, mutta vaarallinen. Se on erittäin myrkyllinen

1

2

3

4

5

6